

Versenypolitika és szabályozás

Versenyjogi Szakjogász-képzés

Tóth András PhD
egyetemi adjunktus
KRE-ÁJK

Irodalom

- Boytha Györgyné (szerk.): Versenyjog,
Szent István Társulat 2009., 157-188. old

Tartalom

1. Szabályozás elmélet
  1. Versenyjog és gazdasági szabályozás fogalma
  2. Gazdasági szabályozás és versenyjog viszonyának történeti megközelítése
  3. Gazdaság-szabályozási elméletek
  4. Versenyjogot meghaladó szabályozás szükségessége
  5. Szabályozott iparágak
  6. Versenyteremtés
  7. Szabályozóhatóság és versenyhatóság
2. Gazdasági szabályozás és versenyjog viszonya a gyakorlatban

1. Versenyjog és gazdasági szabályozás fogalma

Gazdasági szabályozás

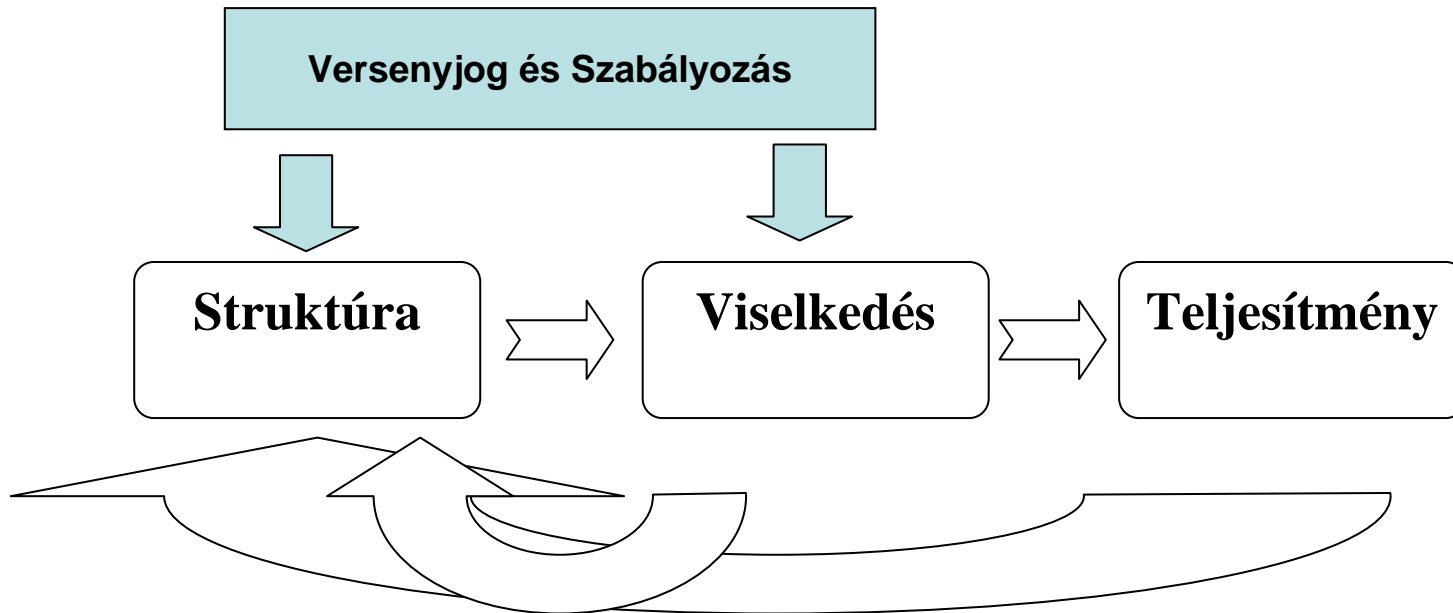
- Nincs egységes definíció:
  - Piacok közérdekű befolyásolása, alapvetően de nem kizárólag monopóliumok káros hatásainak kivédése (Isd. piaci kudarcok)
  - Harctér
  - EU: tagállamok és Közösség közti kompromisszum
  - Hagyományosan két megközelítés
    - EU: állami tulajdon
    - USA:
      - Selznick: hatóságok felügyelete társadalmilag értékes tevékenységek felett
      - New Deal
      - Elnöki hatalom korlátai a közérdekű felügyeletet gyakorló hatóságok

Versenyjog

- Sajátos gazdasági szabályozás, a kormányzati versenypolitika szabályozási eszköztárát jelenti
  - Versenypolitika az az állami politika amely elsődlegesen a verseny védelmében és erősítése érdekében avatkozik be
  - Más politikák is érinthetik a versenyt, de a versenypolitika kifejezetten a verseny érdekében működik
- Kiforrott beavatkozási eszköztárral rendelkezik szemben a gazdasági szabályozással
  - De azért vannak korszerű megközelítések (pl. liberalizációs távközlés szabályozás)

Szabályozási beavatkozás a gazdaságba

- SVT-modell:

- Struktúra: összefonódás kontroll
- Viselkedés: erőfölénnyel való visszaélés
- Kartell: stratégiai viselkedés de kihat a struktúrára

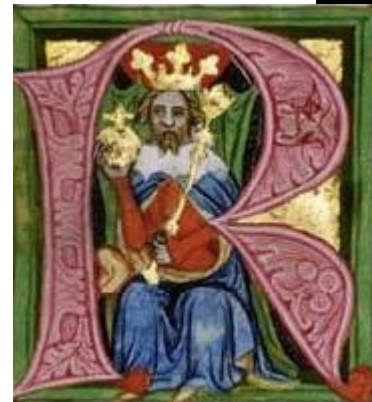
2. Gazdasági szabályozás és versenyjog viszonyának történeti megközelítése

Újszerű megközelítés

- Versenyjog alig több mint 100 éves
- A gazdasági szabályozások elmélete pedig még ennél is fiatalabb éppen a versenyjog nyomán alakult ki
- Ugyanakkor az államok az írásos emlékek szerint több mint 1500 éve próbálják a monopóliumok és kartellek káros hatásait kivédeni

A kartell káros

- Zeno (425-491), 483-as konstitúciója: száműzetés és vagyonelkobzás árrogzítás esetére, 1322-as firenzei statútum is átveszi
- II. Vencel (1271-1305) 1300-as Kutná Hora-ban kelt bányászati törvénye (Ius regale montanorum) tiltotta az érckereskedők árfelhajtó szövetségeit

A monopólium káros

- *Darcy v. Allin*: 1602, Erzsébet angol királynő monopóliumot adott udvara egyik tagjának (Darcy) játékkártyák kizárólagos importjára és értékesítésére UK-ban. Allin a saját gyártású kártyáit kezdte értékesíteni, ami miatt Darcy perelt
- A bíróság megállapította, hogy a kereskedelmi monopólium adományozása érvénytelen:
  - Semmittevésre kárhoztatja a tehetségeseket
  - Megkárosít mindenkit, mert a monopólium magas árat tart fenn és nem fejleszti a minőséget
- **1684**: *East India Company v. Sandys*: Birodalom területén kívül megengedett a kereskedelmi monopólium, mert csak az erősek érvényesülhetnek

A verseny/kereskedés hasznos?

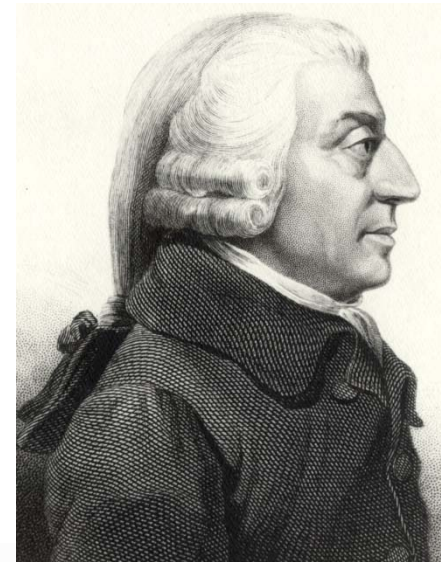
- 1600-as évek elején már ítéletek születtek Angliában a kereskedelem korlátozásával (non-compete clause-ok) kapcsolatosan
- Magának a kereskedésnek azonban a középkorban negatív megítélése volt:
- **Max Weber** A protestáns etika és kapitalizmus szellemében: *“hogyan vált a kereskedésből, ebből a legjobb esetben erkölcsileg megtűrt viselkedésből tiszteletet érdemlő hivatás*
- **Arisztotelész** Politikájában: *“Egyesek azt hiszik és kitartanak amellett, hogy az ökonómia feladata az, hogy megőrizték és korlátlanul gyarapítsák pénzbeli vagyonukat. Ennek a felfogásnak oka az életre, de nem a helyes életre való törekvés.”*

A kereskedés elfogadása

- Szent Ágoston (354-430): a pénzsóvárságot a három fő bűn egyikeke, de más szenvedélyekre - például dicsőségvágy - törekvés kiolthatja annak káros hatásait
- Kiegyenlítő szenvedély tan: megfosztja a kereskedést az erkölcsi ellenérzésektől, mint Cervantes Don Quijote-jében (1605) a lovagot a lovageszménytől

Laissez-faire

- Adam Smith (1723-1790)
- A verseny növeli a jólétet [alacsony (természetes) ár]
- hagyni kell a kereskedés szenvedélyét felszínre törni és az egyéneket engedni, hogy önös érdekeik szerint cselekedjenek, mert azzal összességében a közérdeket mozdítják elő (láthatatlan kéz révén)

AN
I N Q U I R Y
INTO THE
Nature and Causes
OF THE
WEALTH OF NATIONS.
By ADAM SMITH, LL. D. and F. R. S.
Formerly Professor of Moral Philosophy in the University of Glasgow.
IN TWO VOLUMES.
VOL. I.
LONDON:
PRINTED FOR W. STRAHAN; AND T. CADELL, IN THE STRAND.
MDCCLXXVI.

A verseny hasznos, de...

- A XIX. Sz végére megérett a gondolat, hogy nem szabad a piacot magára hagyni, mert a láthatatlan kéz nem létezik
- XI. Pius Quadragesimo Anno (1931):

a gazdaság helyes rendje sem engedhető át a benne működő erők szabad versenyének.

[...] ez az eszme, mivel elfelejtette, vagy nem is ismerte a gazdaság társadalmi és erkölcsi természetét, [...] úgy vélte, hogy az államhatalomnak a gazdaságot mint független és teljes mértékben szabad tevékenységet kell tekintenie és ezt a szabadságát kell biztosítania, mondván: megvan annak a maga saját szabályozó elve, a piac meg a szabad verseny, amivel sokkal tökéletesebben elkormányozza saját magát, mint bármely teremtetett értelem közbeavatkozásával.

Pedig a szabadverseny, noha szilárd határok közé szorítva helyes és kétségkívül hasznos dolog, arra teljességgel képtelen, hogy a gazdaságot szabályozza

Modern versenyjog

- A Felvilágosodás szabadelvűsége után az ipari forradalom a monopóliumok káros hatásaira irányították rá ismét a figyelmet, ez az időszak a modern versenyjog születésének időszaka
- Sherman Act és Standard Oil:
  - 1870-ben Rockefeller által alapított Ohio-i olajipari vállalat, amely más iparágak (pl. vasút) felett is ellenőrzést szerzett, amit a helyi törvények tiltani kezdtek ezért először trust-ba tömörültek, majd székhelyüket áttették New Jersey-be, ahol engedékenyebb volt a rendszer
  - 1890-re gyakorlatilag monopolizálták az amerikai olajfinomítást, miközben agresszív stratégiát folytatnak (vasúti társaságaik felhasználásával), ebben az évben elfogadják a Sherman Ohio-i szenátorról elnevezett törvényt, amely tiltja a versenykorlátozó megállapodásokat és a monoplozációt
  - 1911-re a Standar Oil-t monopolizáció miatt 34 részre darabolják (pl. ExxonMobil, Chevron), akkor amikor részesedése a finomításban már csak 60% körüli volt
- A trust-ök elleni küzdelem tehát összefonódott a monopolizáció elleni küzdelemmel

Európa

- 1951:ESZAK
  - Versenykorlátozó megállapodások, erőfölénnyel visszaélés tilalma
  - Szén és acélipari fúziók Főhatósági engedélyezése
- Két okból:
  - Németország korlátozása az erőforásokhoz való hozzáférés terén
  - USA példája: A versenyző piac biztosítása a hatékonyságot szolgálja
- EKSZ (1957)
  - Freiburgi iskola (ordoliberalis-Friedrich Hayek): verseny a hatalom ellensúlya, szigorú megközelítés (erőfölényes többletfelelőssége)
  - Hatékonyságon túli szempontok
    - Integráció (tagállamok közti diszkrimináció tilalma: le-és felszállási kedvezmények, kikötői kalauz szolgáltatások)
    - Szociális (munkahelyek) szempontok (Ford/Volkswagen MPV)

Történeti megközelítés összegzése

- Történelmileg látható, hogy a kartell és monopólium ellen régóta küzdenek
- A felvilágosodást követő ipari forradalom sokkjában a monopóliumok elleni küzdelem törvény erőt nyer
- Ezt követően kezdik vizsgálni az állami beavatkozás okait, melyben segített az SVT modell az 1940-es évekből (IO), amely a vállalatok és piacok működésének feltárásával foglalkozott

3. Gazdaság-szabályozási elméletek

Szabályozást magyarázó elméletek

- Normatív teória – Elméleti megközelítés
  - Piaci kudarcok

Piaci kudarcok	Strukturális	Magatartásbeli
Piaci hatalom (belépési korlátok)	Elsüllyedt költségek Tranzakciós költségek	Hozzáféréstől elzárkózás
Externáliák (pozitív, negatív)	Hálózati hatás, kétoldalú piacok	Hűségkedvezmények
Aszimmetrikus informáltság	Magas keresési költségek	Potyázás

Szabályozást magyarázó elméletek

- A monopóliumot a piac korigálja?
  - Coase-sejtés (1910 -) Nobel-émlékdíjas: a vásárlók arra számítanak, hogy $P=Mc$, ezért nem vesznek a monopolistától > a vásárlás elhalasztása nagyon költséges lehet
  - Támadható piacok: a magas árat kihasználva belépnek a piacra és ennek veszélye visszatartja a monopolistát, ez csak piacralépési korlátok hiánya esetén működhet

Szabályozást magyarázó elméletek

- Pozitív teória – Gyakorlati megközelítés
  - G. Stigler (1911-1991), Nobel-emlékdíjas, neo-klasszikus Chicago School, fő műve: A szabályozás gazdasági elmélete
    - Szabályozás redistributálja a jólétet,
    - a szabályozót a politikának való megfelelés motiválja,
    - érdekcsoportok küzdelme
  - Foglyul ejtési és szabályozói életciklus elmélet
  - állami kudarc
- Kapcsolat: Becker (1930) Nobel-emlékdíjas, Chicago School: szabályozás akkor jólét növelő, ha:
  - Piaci hatékonytalanság miatt
  - De önmaga is hatékony

4. Versenyjogot meghaladó szabályozás szükségessége

Versenyjogot meghaladó szabályozás szükségessége

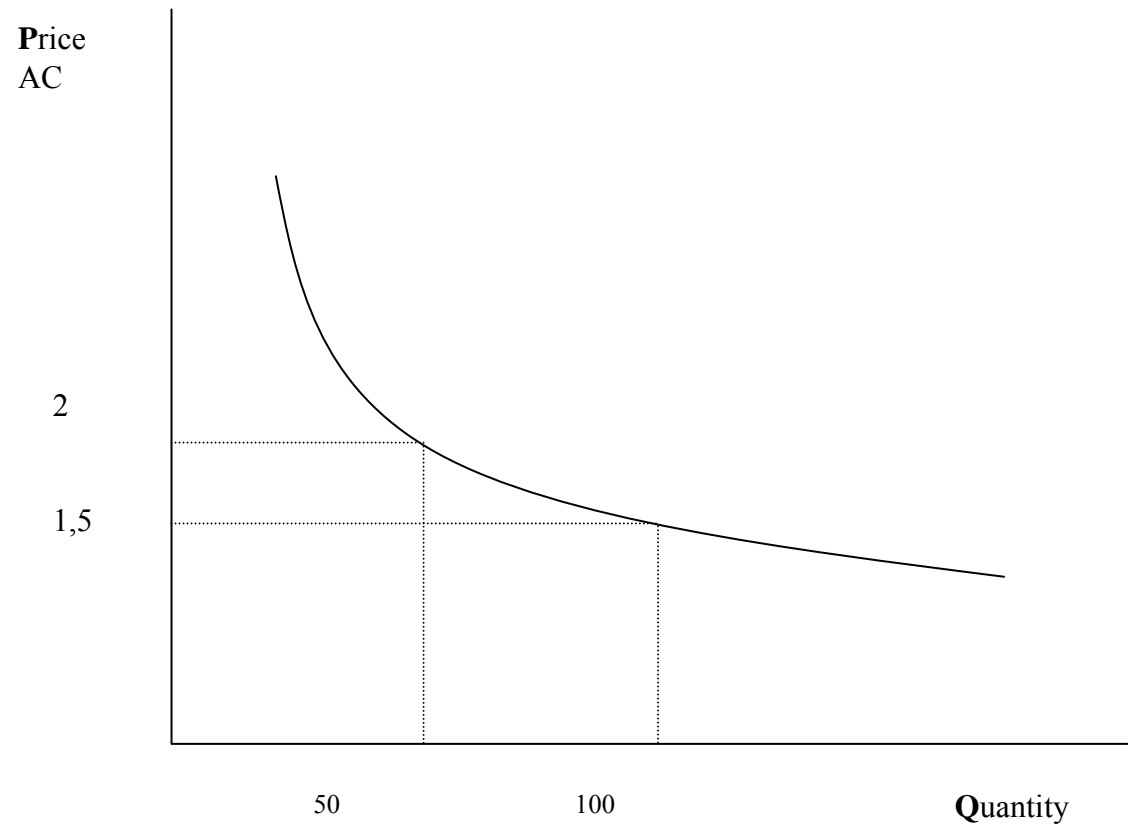
- Versenyjogi normák duális karaktere
  - Magasan absztraháltak
  - Közvetlen hatályúak
- A versenyjog optimálisan olyan piaci környezetben alkalmazható, ahol
  - normaszegés esetén nagy valószínűséggel bekövetkező szankció visszatart a jogsértéstől
  - Vagyis strukturális piaci kudarcoktól mentes
- Attól, hogy a versenyjogi beavatkozás a teljes piaclezárás előtt megtörtént, még nem lesz hatékony, lsd.: Microsoft ügy (nem lett iparági standard)

5. Szabályozott iparágak

Természetes monopólium

- Egyik fő oka: méretgazdaságosság=
  - Magas elsüllyedt költségek
  - További kibocsátás alacsony határköltsége, csökkenő átlagköltség: $[50+(50*1)]/50= 2$
 $[50+(100*1)]/100=1,5$
- Méretgazdaságosság miatt egyetlen vállalkozás alacsonyabb költségen termel, amely jelentős piacralépési korlát

Méretgazdaságosság

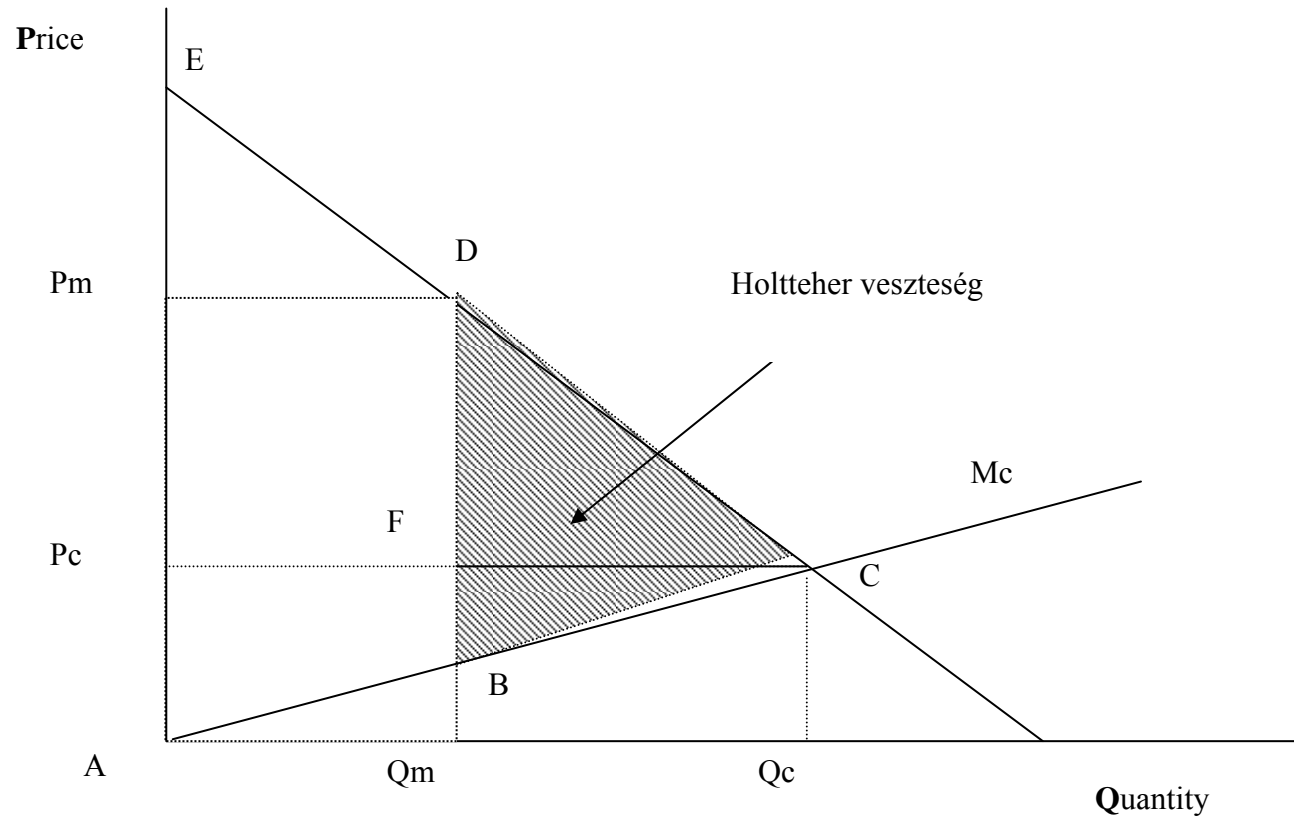

1. ábra
Méretgazdaságosság

Természetes monopólium

- Természetes monopóliumok:
  - Távközlés: helyi hurok
  - Légi közlekedés: le-és felszállási időrések
  - Energetika: átviteli és elosztó hálózat, határkeresztező és tárolási kapacitások
  - Posta: válogató központok, postahivatalok/fiókok
- A termelési és allokációs hatékonyság konfliktusában
  - Előbbi szempontból hatékony választás de utóbbi szempontjából nem, hiszen monopóliumról van szó
pl. 1973-as olajválság

Holtteher-veszteség

2. ábra
Holtteher veszteség

Reguláció

- Természetes monopólium
  - előzetes (ex-ante)
  - tartós,
  - meghatározott szektorra vonatkozó,
  - saját szabályozói eszközrendszerrel,
  - önálló törvényben,
  - független felügyeleti szerv (szabályozó hatóság) által való szabályozása

Dereguláció

- Természetes monopólium egy statikus koncepció
- Távközlés esete, 1980-as évek
  - Kereslet robbanása (monopólium nem tudja már kielégíteni)
  - Technológia fejlődése (új piacra lépők be tudnak lépni)

6. Versenyteremtés

Versenyteremtés a hálózatos iparágakban

- Hálózatért/Piacért: koncesszió, újrapályáztatás, jelentős beruházási igény esetén, magyar távközlés pl.
- Hálózaton:
  - Open access
  - Rendszerirányítás
  - időtervezéses
- Hálózatok között
  - Mobil piac
  - Befektetési lépcső elmélet
  - Konvergencia: Kábel és fix hálózatok

A versenyteremtés elemei

- Liberalizáció: hálózaton
- Privatizáció: hálózatért
- Re-reguláció: liberalizációt támogató
  - Piacralépési akadályok > magatartásbeli kezelés: hozzáférés biztosítása, rövid távú statikus hatékonyság érdekében
  - Átmeneti, de regulatory bump
- Modellek közti választás
  - Liberalizáció privatizáció nélkül: Új-Zéland
  - Hálózatért folyó verseny után hálózaton: Mo
  - Privatizáció nélküli hálózaton: EU

Európai szabályozási modell

- Távközlés tekintetében létezik
  - 1987: Zöld Könyv: lemaradás és USA ECO-Test
- Nincs privatizációs előírás: EK Sz. 345.
  - EU: állami tulajdonon keresztüli szabályozás
  - (Nem ebből vezeti le a Bíróság az aranyrészvényt: a tőke szabad áramlását korlátozza, kivéve ha közérdek indokolja és azzal arányos (nem haladja meg gyakorlása pl. az egyetemes szolgáltatást) C-283/04 *TNT*)
- Elemei:
  - Liberalizáció: 106. cikk (politikai kompromisszum)
  - Re-reguláció/harmonizáció: 114. cikk
  - Versenyjog:kiegészítő jellegű alkalmazás

Versenyjog és az európai modellben

- Liberalizáció jogalapja
  - EK Sz 106. cikk (3) bek.
- Harmonizációs tartalom arányosítója
  - Jelentős piaci erő koncepciója
- Kiegészítő jellegű alkalmazhatósága

Liberalizáció - EUMSZ 106.cikk

- (1) bekezdés
  - Állami vagy kizárólagos (egy vállalat) és különleges (több, de nem átlátható és diszkrimináció-mentes módon) jogú vállalat
    - ettől speciális a 258. cikkhez képest
  - Nem hozhatnak az államok
  - Versenyszabályokkal és diszkrimináció tilalmi szabályokkal ellentétes
    - Szubszidiáris
      - » Versenyjog alkalmazható legyen: lsd. (2) bek.
    - Olyan helyzet kell, amivel visszaélés által kerülhetne: 101. 102. cikkbe ütköző magatartást: megkövetel, elősegít, megerősít (különös viszony az effektu-hez)
  - Intézkedéseket: jogszabály, közigazgatási aktus

Liberalizáció - EUMSZ 106.cikk

- (2) bekezdés
  - Általános gazdasági érdekű vállalkozásokkal szemben, annyiban alkalmazhatók a versenyszabályok, amennyiben
    - Nagyobb közösség számára meghatározó, nyereségérdekelt, világos állami felhatalmazással
  - Ilyen jellegű feladataik ellátását semmilyen módon nem veszélyezteti
    - Csak akkor lehet rá hivatkozni, ha a Szerződésen esett sérelem nélkül nem lehet az általános gazdasági érdekű szolgáltatást ellátni (tehát nem az egész vállalkozás létét) vagy veszélyeztetné a pénzügyi stabilitását (keresztfinanszírozás megszűnése)
  - *BT* ügy (1982): a monopólium a hálózatra és nem a szolgáltatásra vonatkozik

Liberalizáció - EUMSZ 106.cikk

- (3) bekezdés
  - Bizottság irányelvek és határozatok révén biztosítja a cikk alkalmazását
    - Végberendezési irányelv (1988) ügy:
      - » Az első liberalizált piac (óvatosság)
      - » Műszaki fejlődés és ezzel áruk szabad áramlásának korlátozása
      - » Tagállamok kifogásolták a Bizottság liberalizációs aktivitásától tartva
      - » ECJ: Bizottság követelheti az össze nem egyeztethető jogok visszavonását, műszaki haladás és áruk szabad áramlásának korlátozása
- *RTT* ügy (1991):
  - részben szintén az áruk szabad áramlására hivatkozással került megállapításra a 106. cikk sérelme
  - Másrészt: 102. cikket sérti: olyan helyzetbe hozza a szabályozás, melybe csak a 102. cikk megsértése révén juthatna (*monopol pozíció kiterjesztése*)
  - BT ügy után a második eset, hogy a Bizottság a közcélú távbeszélő szolgáltatásra elfogadta a 106. (2) szerinti kivételt

Egyetemes szolgáltatás

- A korábbi esetjog a hálózattól elkülönülő szolgáltatásokra/árakra vonatkozik>hogyan lett ebből teljes körű liberalizáció?
- *Corbeau (1993)*
  - Leválasztható (gyorsposta, készpénz feladás)
  - Hagyományoshoz képest többletszolgáltatás
  - Nem veszélyezteti az általános nyújtásának gazdasági egyensúlyát
- Egyetemes szolgáltatás
  - EUMSZ. 14. megosztott hatáskör: általános gazdasági érdekű szolgáltatás a kohézió szempontjából jelentős, elvek biztosítása, amelyek biztosítják működésüket
  - Bizottság élt a lehetőséggel
    - » Elérhető árú hozzáférés biztosítása
    - » A versenyjog alóli mentességre hivatkozás korlátok közé szorítása
- Távközlésben: egyetemes szolgáltatás=elérhető áron, földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül

Versenyjog, mint a harmonizációs tartalom arányosítója I.

- Harmonizáció
  - re-reguláció: a liberalizáció a versenyjoggal önmagában nem eredményez hatékony versenyt (magas belépési korlátok a hálózatos iparágak terén)
- 114. cikk
  - Közös piaci jogalkotás alapja: valamely szabadság (kivéve személyek)érdekében
  - Arányosság (szükséges és alkalmas):
    - Nemzeti szabályok pusztán különbözősége, szabadságjogok pusztán veszélye nem elegendő
    - A belső piac létrehozására és erősítésére kell irányulnia

Versenyjog, mint a harmonizációs tartalom arányosítója II.

- A versenyjog arányos beavatkozást biztosít a piaci folyamatokba, ezen túl kiszámítható a gazdag európai joggyakorlatra tekintettel
- A távközlés igényelt először olyan ex-ante szabályozást, amely rugalmassága mellett a jogbiztonság elvárását is teljesíti
- A jelentős piaci erő koncepciója 1998-as piacnyitáshoz kapcsolódik

2. Versenyjog, mint a harmonizációs tartalom arányosítója III.

- 1990-ben a hangszolgáltatáson kívül megnyitottak minden más távközlési piacot
  - I. ONP (1990): a liberalizált adatforgalmi piac és a nem liberalizált piacok közti viszony tisztázása (objektív, átlátható, diszkrimináció-mentes hozzáférés)
- 1998-as piacnyitásra készülve: II. ONP (1997): átláthatósági és költség-alapúsági kötelezettségek jelentős piaci erőre:
  - 25% a meghatározott piacokon, de
  - figyelembe kellett venni egyéb tényezőket (pénzügyi erő, szűk keresztmetszetek)
  - Jól mutatta a konvergáló tendenciát a versenyjogi erőfölény koncepcióhoz

2. Versenyjog, mint a harmonizációs tartalom arányosítója IV.

- 2002: a jelentős piaci erő fogalma a gazdasági erőfölény fogalommal megegyező
- Néhány különbség:
  - Kiindulópont nem egy konkrét magatartás vagy megállapodás, hanem a strukturális piaci kudarcoktól szenvedő piacok
  - Szabályozóhatóság előzetesen, a jövőbeni piaci folyamatokra tekintettel eleméz és rendszeresen felülvizsgálja a döntését
  - Statikus leverage (Tetra Pak II.) nem alkalmazható: a JPE-t a forrásánál kell kezelni, az átvetített piac pedig csak a hatás elszenvedője
- Aki JPE nem feltétlenül van erőfölényben, ezért nem vehető figyelembe bizonyítékként 102. cikk szerinti eljárásokban

2. Versenyjog, mint a harmonizációs tartalom arányosítója V.

- Jelentős piaci erő alkalmazásának menete:
  - Két feltétel teljesülése esetén három lépcsőben történik a JPE meghatározás
    - I/1. versenyjog elégségessége
      - Identifikáció: Bizottság, kivételesen NSZH (eltérő piacokat azonosít)
        - » Statikus: Magas, tartós piacralépési korlátok
        - » Dinamikus: piac nem a hatékony verseny irányába fejlődik
        - » Következmény kritérium: versenyjog nem elégséges
      - Érintett piacok nemzeti meghatározása
        - » Főszabályként földrajzi
        - » Teljes körű kereslet-kínálati helyettesítés
    - II/2. verseny hatékonysága
      - JPE=gazdasági erőfölény: 75% ellenére nincs JPE, ha legalább 50%-ban átfedő hálózat van
      - Közös erőfölény is lehet (szerkezet átlátható: homogenitás, szimmetria, stagnálás; fenntarthatóság: elrettentő mechanizmus és potenciális verseny hiánya) > pl.: belföldi roaming
    - III. kötelezettség-szabás
      - Ha van JPE legalább egy kötelezettség kiszabásáról rendelkezni kell
      - Kivételesen JPE függetlenül is lehet

I. Piac definíciós szakasz

Érintett piac meghatározása

A) Identifikáció

3 kritérium teszt

(versenyjog elégségessége)

1. magas és tartós piactalépési korlátok
2. a piac nem a hatékony verseny irányába fejlődik
3. versenyjog nem elégséges

B) Nemzeti keretek között érintett piac meghatározás

- 1 szolgáltatói piacok
- 2 földrajzi piacok

II. Piac analitikus szakasz

Piacelemzés

JPE teszt

(verseny hatékonysága)

Gazdasági erőfölény

III. Kötelezettség-szabás

$I+II=III.$

Kis-
kereskedelmi

Nagy-
kereskedelmi

2. Versenyjog, mint a harmonizációs tartalom arányosítója VII.

- A JPE eljárás sajátosságai
  - Notifikációs eljárás
  - JPE forrásánál való szabályozás
    - Kiskereskedelmi piacokon csak végső esetben
    - Meg kell találni a legfelsőbb upstream piacot
    - Hipotetikus piac azonosítható (Isd. IMS Health), saját szolgáltatás figyelembe vehető, pl.: belföldi roaming
  - Forward looking
    - Ex-ante elemzés miatt a piaci problémákat a következő elemzésig fennálló helyzetre tekintettel kell meghatározni
  - Approach-ok
    - Greenfield: versenykörülmények között, szabályozás hiányában is lenne verseny az érintett piacon?
    - Modified greenfield: figyelembe kell venni a kapcsolódó nagykereskedelmi piacra kirótt kötelezettséget, illetve minden más nem elektronikus hírközlés szabályozást
    - Piacelemzéskor: az érintett piacra vonatkozó elektronikus hírközlés szabályozást figyelmen kívül hagyni, de figyelembe kell venni a kapcsolódó piacra vonatkozó kötelezettséget és minden más nem elektronikus hírközlés szabályozást

2. Versenyjog, mint a harmonizációs tartalom arányosítója VIII.

- JPE koncepció más iparágakban
  - Egyelőre Magyarországon a villamos energia és gázipari szabályozásban, de az új média törvény tervezete is tartalmaz ilyen elemet
  - Energetika:
    - 2003/54/EK 23. cikk (8) és 2003/55/EK 25. cikk (8): Hatékony szabályozási rendszer az erőfőlényel való visszaélés megelőzésére:
      - ebből csak az következik az erőfőlényel való visszaélést meg kell előzni, az nem, hogy az ex-ante mechanizmus versenyjogi alapú legyen
    - Normatív piacok a törvényben, ehhez képest a Vhr. szerint a MEH kereslet kínálati helyettesítés mentén azonosítja a piacokat
    - A verseny hatékonysága (JPE) vizsgálata keretében a MEH figyelembe veszi az érintett piacon három legnagyobb részesedéssel rendelkező engedélyes együttes részesedését>miért?
    - A verseny hatékonyság vizsgálat ugyan megegyezik a JPE teszttel, de nem kötelező JPE-t kijelölni a VET szerint, amennyiben a verseny nem hatékony>mintha elismerné a szabályozás, hogy a verseny hiánya nem csak a JPE-nek köszönhető
  - Media:
    - 30%-os éves átlagos nézettség felett, kötelezettség, amely csökkenti a részesedést, de a tervezet nem részletezi, hogy milyen típusú kötelezettség szabható ki

3. Versenyjog kiegészítő jellegű alkalmazása

- A modell elemeként a versenyjog a liberalizáció sikerének záloga
  - 2003/55/EK 18. cikk (3): hosszú távú gázvásárlási szerződéseknek meg kell felelni a versenyszabályoknak
- Az EKSz 83. cikk (2) bek. c) pontja felhatalmazza a Tanácsot, hogy az EKSz 81. és 82.cikke érvényesülésének specialitásait az egyes szektorokban meghatározza
- Bizottság felszólította Pozsonyt 2009 februárjában, hogy biztosítsa a szlovák versenyhatóságnak, hogy a postai, energetikai és elektronikus hírközlési piacokon is alkalmazhassa a versenyjogot (a szlovák versenytörvény ezt ugyanis kizárja) (IP/09/200)
- Liberalizáció előmozdítása, a szabályozás fejletlenségére tekintettel:
  - *Atlas/Phoenix*: német és francia kormány 1998-ig megnyitja a távközlési piacokat, illetve két alternatív szolgáltató megjelenése után indulhat csak a szövetség
  - *Telia/Telenor* (1999): helyi hurok átengedési kötelezettség, párhuzamos CATV elidegenítése
  - RWE (2009. március): versenytársak hozzáférésnek korlátozása: nagy nyomású gázvezeték hálózat eladásának vállalása 1/2003/EK 9. cikk alapján
- Szabályozási hibák kiküszöbölése: DT ügy: helyi hurok átengedés nagykereskedelmi ára és az előfizetői hozzáférés kiskereskedelmi ára között árprés alakult ki
- Valódi kiegészítés ott, ahol nincsen szabályozás
  - Vj-80/2004: előzetes értesítés nélküli hangpostára irányítás
  - Vj-66/2004: IC link finanszírozásának megosztása

Szabályozóhatóságok

- A szabályozás meghatározó elemei:
  - Selznick (1919, Berkeley): hatóságok célzott ellenőrzése társadalmilag értékes tevékenységek felett
  - Szabályozásban a köztulajdon és a közérdek biztosítása elválhat egymástól a független hatósági felügyelet révén
- Európa: 90-as években kezdenek létrejönni a dereguláció révén, az állami tulajdon megmaradt, de a piac működése felett független hatóságok őröködnek
- USA: new deal, nem csak közérdekű felügyelet, hiszen magántulajdon volt, de az elnöki hatalom korlátai is
- Nem-majoritáriánus szervezeteknek is nevezik őket: nem tartoznak elszámolással tevékenységükért a választóknak, demokratikus biztosíték (többségi hatalom korlátai lehetnek) de demokratikus deficittel bírnak (nem elszámoltathatók)
- Létrejöttüket magyarázó elméletek:
  - Megbízó-ügynök: (elterjedt, pozitivisták: delegáló szervezet hatása az egyénen keresztül a szabályozásra): kevésbé népszerű döntések a politikától távol születnek
  - Nemzetközi szervezetek: Világbank, pl. Magyar Posta 1989
  - Szabályozói verseny: befektetői bizalom erősítésére a piacok független felügyelete

Szabályozóhatóságok

- Integrációs törekvések
  - Média és távközlés
    - Magyarország: alapelvekbe ütköző műsorterjesztés, kiegészítő digitális szolgáltatás, MMM jogvita > ORTT szakhatóság
  - Szektorszabályozó mint versenyhatóság
    - Anglia, Ofcom: nem járhat el összefonódás kontrollban, megállapodás-kontroll és erőfölénnyel való visszaélés tekintetében pedig döntései a CAT előtt megtámadhatók, ágazati vizsgálat esetében jelentés tétel a Competition Commission-hoz, OFT akkor jár el, ha több szektor is érintett vagy nem szükséges ágazati ismeret
  - Multiszektor
    - Hálózatos iparágak egységes felügyelete
    - Német-típusú: tisztán hálózatos (Bundesnetzagentur) távközlés, posta, vasút, energetika
    - Ausztrál-típusú: versenyhatóság és minden gazdasági szabályozó együtt (Competition and Consumer Commission)
    - Holland típusú: versenyhatóság, energetika, közlekedés (Nma)

Versenyhatóság és szabályozóhatóság közti együttműködés

- Információ áramlás
  - Bizottság 6 hónapos kivárás
  - Előzetes GVH-NHH egyeztetés: ágazati, Tpv. 85. §
- JPE: energetika, távközlés:
  - Egységes versenyjogi jogalkalmazás: érintett piac meghatározása, JPE kijelölése, kötelezettség kiszabása, hatóságot nem köti a GVH, de az eltérést indokolni kell
  - GVH véleményét be kell szerezni: érintett által kért piacelemzés egy éven túl de három éven belül
  - Verseny védelmének következetes érvényre juttatása: sürgősen párhuzamok elkerülése, Tpv. 85. § szerinti eljárás, ágazati vizsgálat, áttétel, mindezt szolgáló információ áramlás
- Minták
  - Art. 7. Task Force: DG Com és DG Inso
  - Együttműködési megállapodás: GVH-NHH, GVH-MEH
  - Integrációk: Nma, Ofcom

Európai szintű szabályozó

- Delegálás: *Meroni* ügy (1956), bekerült a költségvetési rendeletbe is
  - Átlátható
  - Világosan meghatározott hatáskör
  - Nem kizárólagos bizottsági hatáskör tekintetében
  - Nem lehet diszkrecionális: politikák közti választás
  - Bizottság felügyeleti jogkörét biztosítani kell
- Delegálás költségvetési oldalról szabályozott, költségvetésnek végrehajtási típusai vannak, egyik a közvetett centralizált (van még megosztott, decentralizált, nemzetközi)
  - Executive agency: Bizottság döntéssel hozza létre, vezetőit a Bizottság nevezi ki, székhelye is a Bizottságnál van, közösségi program végrehajtói
  - Agency: jogi személyiséggel rendelkeznek, politika vagy szabályozás végrehajtásában segítenek

Európai szintű szabályozó

- Agency-k típusai:
  - Kötelező érvényű döntéseket is hozhat (pl.: OHIM) lényeg, hogy szabályok által behatárolt módon
  - Diszkrecionális hatáskör nem delegálható, ezért angolszász típusú szabályozó Európában nem hozható létre, nem bocsáthatnak ki általános érvényű szabályokat, nem dönthetnek közérdek konfliktusában
  - Quasi szabályozók: nem hoznak kötelező érvényű döntéseket, ajánlásokat fogadnak el (EASA, EMEA), a Bizottságnak az ajánlástól való eltérést indokolnia kell
  - Tagállami behatás: nem tudja a Bizottság a *Meroni* ügyből fakadó ellenőrzési feladatait ellátni, kisebbségben van többnyire az IT-ban (kinevezés, munkaprogram)

Szabályozás és versenyjog viszonya

1. Kivett területek
2. Párhuzamos alkalmazhatóság és szükségtelenségek kiküszöbölése
3. A szabályozás és versenyjog ütközés

A versenyjog alól kivettek - EUMSZ

- Katonai eszközök: EUMSZ 346. 1. cikk (b)
  - a tagállamok megtehetik az alapvető, biztonsági érdekeik védelme érdekében általuk szükségesnek tartott, fegyverek, lőszeres és hadianyagok előállításával vagy kereskedelmével kapcsolatos intézkedéseket;
  - ezek az intézkedések nem befolyásolhatják hátrányosan a közös piacon belüli versenyfeltételeket a nem kifejezetten katonai célokra szánt termékek tekintetében
  - Tanács a Bizottsággal listát készít az ilyen termékekről>sohasem publikálták
  - A tagállamok megvizsgálhatják az összefonódások katonai, míg a Bizottság a polgári hatásait>problémás ott, ahol a termékek mindkét célra használhatók: *VSEL/British Aerospace* (1994): nem kell notifikálni a katonai vonatkozásokat, a vitát a Bizottság a Bíróság elé is viheti akár

A versenyjog alól kivettek - EUMSZ

- Mezőgazdaság: EUMSZ 42. cikk
  - A versenyszabályokról szóló fejezet rendelkezései a mezőgazdasági termékek (nem pedig ipari, pl. pálinka) termelésére és kereskedelmére csak olyan mértékben vonatkoznak, ahogyan a Tanács meghatározza
  - A 1184/2006/EK rendelet szerint a 101. cikk nem alkalmazható azon EUMSZ I. Melléklet megállapodásokra, amelyek (nincsen ehhez hasonló derogáció a 102. cikkre nézve a mezőgazdasági ágazatban):
    - a nemzeti piaci rendtartás szerves részei vagy
    - az EK SZ-ban írt célok eléréséhez szükségesek
      - Ha egy termék ebben a Mellékletben nem szerepel, akkor arra a derogáció nem vonatkozhat (pl. sajt gyártáshoz használt enzim, armagnac – francia brandy típus, konyak)
      - 1967 óta létezik közösségi agrárpiaci rendtartás, így a nemzetire hivatkozás visszaszorult (pl. gyümölcsök, halászat)
      - Közösségre hivatkozás akkor állja meg a helyét, ha mind az öt feltétel teljesül: termelékenység növelése, mezőgazdászok megfelelő életszínvonala, stabil piacok, ellátás biztosítása, ésszerű ár
      - Ha az ágazat bajban van, még nem hivatkozási alap, nem a piaci szereplők feladata a cselekvés
      - Ha a rendelet szerinti kivétel nem alkalmazható egyedi mentesítésre még sor kerülhet a 101. cikk (3) alapján

A versenyjog alól kivettek - EUMSZ

- Közlekedés
  - Tengeri közlekedés
    - 1987-ig a Bizottságnak nem volt jogosítványa az EUMSZ 101. és 102. cikkét végrehajtani a tengeri közlekedésben, a kabotázs- és tramp hajózásra pedig továbbra sem
    - 2006-tól a tramp (charterhajókkal (nem menetrendes) lebonyolított nem konténeres ömlesztettáru-szállítás, pl. olaj tankerek) és kabotázs (egyazon országon belüli két pont közötti áruszállítás) hajózásra is alkalmazható az 1/2003
    - A vonalhajózási konzorciumokra vonatkozó csoportmentesség 2010. április 26-án további 5 évre meghosszabbodik:
      - Vonalhajózás: együttműködési kényszer (ez a konzorcium) az eredményesség növelése, méretgazdaságosság elérése (jobb kapacitás kihasználás) érdekében műszaki, műveleti, kereskedelmi területen
      - Minden konténeres és nem konténeres menetrendszerinti hajózási közös üzemeltetés
      - Feltételek
        - » Felek együttes részesedése 30%
        - » Nincs árrögzítés vevőfelosztás
        - » Kilépésre lehetőség, max. 6 hónap
      - Kiterjed: menetrendek egyeztetése, kijelölt kikötők meghatározása, konténer kereszt bérlet, kikötői szolgáltatások közös igénybevétele, konzorciumon kívüli konténer bérlet tilalma

A versenyjog alól kivettek - EUMSZ

- Tengeri közlekedés

- EUMSZ 101. cikk alkalmazásáról iránymutatás a tengeri szállítási ágazatban:

- Kiterjed a közös üzemeltetésen (konzorcium) kívüli megállapodásokra: műszaki, információ csere, közös használat
- Információ csere: pl.: árindexek (tengeri konténerszállítás áringadozása demonstrálása), ha ebből nem visszabontható a versenytársak ára
- Közös használat (tramp): pool, ami egy horizontális közös értékesítés (a hajók különböző tulajdonban vannak, de a kapacitást együtt értékesítik egy pooling ügynökön keresztül) engedni kell az egyedi eladást és kilépést

A versenyjog alól kivettek - EUMSZ

- Közlekedés
  - Légi közlekedés
    - A le-és felszállási résidők elérhetősége korlátozott volt a tagállamok egymás és harmadik országok közti államközi egyezményeinek köszönhetően, amelyek a nemzeti légitársaságot részesítették előnyben>nyílt égbolt ítélet (2002): a Bizottságnak joga van harmadik államokkal tárgyalni a légi közlekedésről és minden tagállami légitársaságnak joga van adott másik tagállamból egy harmadik tagállamba járatot indítani
    - A Bizottság 2007-ben állapodott meg az USA-val, hogy bármely városok repülhetők
  - Vasúti, közúti és belvízi közlekedés
    - 1/2003 alkalmazható azzal, hogy a 1017/68/EK rendelet: nemleges megállapítás bizonyos technikai megállapodás típusokra (pl. menetrend egyeztetés átszállás biztosítása érdekében), csoport mentesség (pl.: közös üzemeltetés, szállító eszköz vásárlás bizonyos méret alatt), ha nem teljesülnek még egyedi mentesítés lehetséges a 81. cikk (3) alatt

A versenyjog alól kivettek - Tpvt.

- Tpvt. 1. §-a szerint a versenyjogi felelősség alapja a vállalkozások Tpvt-ben tilalmazott piaci magatartása, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik
- Piaci magatartás hiánya
  - Piaci alapú mérlegelés hiánya (Isd. Hospinvest/Markoth F. Kórház)
- Törvény eltérő rendelkezése:
  - *a felhatalmazásnak törvényben kell testet öltenie (vagy arra egyértelműen visszavezethetőnek lennie), továbbá ki kell, hogy tűnjék az a kivételes jogalkotói szándék, hogy a versenytörvény főszabályként minden gazdasági ágazatban akadálymentes érvényesülése elvének gátat szabjon. – Vj-100/2002*
  - Kizárólagos jog
  - Agrárpiaci rendtartásról szóló törvény: nem esik a Tpvt. 11. § hatálya alá a beszállítók érdekképviselői szerve azon magatartása, amely a tagok számára információ átadása, vagy tagok közti koordinációjában nyilvánul meg, ha az ilyen tevékenység előnyei meghaladják a versenykorlátozásból fakadó hátrány

Mezőgazdaság és versenyjog

- A nagy kereskedelmi láncok nincsenek erőfölényben, viszont sokszor erősen aszimmetrikus a viszony a javukra a beszállítóikkal szemben.
- Ez a vevői erő főleg akkor jelentkezik, amikor egy adott beszállító elhanyagolható bevételt jelent a kiskereskedőnek, viszont a beszállítónak adott esetben a piacon maradását veszélyeztetné, ha nem tudná a kiskereskedőnek a termékét értékesíteni.
- A piaci kudarcot eredményező aszimmetrikust helyzetet a kiskereskedő gyakran úgy használja ki, hogy
  - az értékesítéssel összefüggésben természetesen felmerülő kockázatot (későbbi fizetés) egyoldalúan a beszállítóra hárítja, illetve
  - az értékesítési felületek (polcok) jelentette szűkösséget fizetési feltételek kikényszerítésével használja ki.

Kereskedelmi törvény

- A kereskedelemről szóló törvény tiltja, hogy a kereskedők visszaéljenek jelentős piaci erejükkel.
- Vélelem: a jelentős piaci erő fennáll, ha kereskedelmi árbevétel vállalkozás csoport szinten a 100 milliárd Ft-ot meghaladja.
- Egyébként egy kereskedő akkor JPE, ha az adott beszállító szempontjából megkerülhetetlen és forgalmi részesedése alapján képes egy termék regionális vagy országos piacra jutását megakadályozni.
- Egyoldalúan előnyös alkuhelyzet esetén (piaci erő, piacralépési korlátok, részesedés, üzletei mérete és elhelyezkedése) is megállapítható JPE.
- A JPE önszabályozó etikai kódexet köteles alkotni és a GVH-nak jóváhagyásra benyújtani. A JPE kötelezettség megsértése miatti eljárásokban a GVH jár el az erőfölénnyel való visszaélés szabályainak alkalmazásával.
- A kereskedelmi törvény alapján visszaélés különösen:
  - beszállítók indokolatlan megkülönböztetése
  - költségek (pl. marketing) aránytalan áthárítás (egyoldalúan hátrányos kockázatmegosztás)
  - szerződéses feltételek kereskedői utólagos megváltoztatásának kikötése
  - legkedvezőbb feltételek visszamenőleges alkalmazása
  - beszállító által nem igényelt szolgáltatások felszámítása listára kerülésért
  - beszerzési ár alatti értékesítés a bevezető ár, a kiárusítás kivételével.

Tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalma

- Agrárpiaci rendtartásról szóló tv. felhatalmazást ad az érdekképviselőknek termékpálya kódex elfogadására
- Kódex tervezet:
  - beszerzési ár alatti értékesítés tilalma
  - szezonális termék szezonkezdeti akciózásának tilalma
  - 80%-ban hazai termékek
  - árletörési céllal való alapanyagimport-korlátozás
  - kiemelt jelentőségű termékekből csak az itthon nem értékesített felesleg kerülhet exportra
- A GVH eljárását megszüntette, mert az aláíróknak nem volt felhatalmazása, néhányan végérvényesen elálltak, miközben a hatályba lépés feltétele éppen az lett volna, hogy mindenki részt vesz.
- Törvény tiltja a tisztességtelen forgalmazói magatartást:
  - Egyoldalúan előnyös kockázatmegosztás (30 napon túli fizetés, kamat kizárása, kedvezmény ha a kereskedő határidőre fizet)
  - Kötelező visszavásárlás
  - Kereskedői költségek, jogszabálysértések következményeinek áthárítása
  - Árukészletbe való kerülésért, többletszolgáltatást nem nyújtó tevékenységért (kihelyezés) vagy azzal nem arányos díj
  - Kizárólagos szállítási kikötés
- MGSZH jár el kivéve, ha GVH JPE vagy erőfölényes marasztalást hozott, ha ilyen eljárás folyamatban van, akkor felfüggesztés (2 milliárd Ft-ig (ismétlődés esetén) terjedő termék-pálya felügyeleti bírság)

Párhuzamosság

- Nem kizárt a párhuzamosság
  - *„a különböző jogszabályokban meghatározott, különböző célból és hatáskörben eljáró szervek párhuzamos eljárása eredményezheti ugyanannak a tevékenységnek a másfajta felelősségi rendszerben történő elbírálását”* – LB-Kf. IV. 27.929/1998/4
  - *„miután a hírközlési hatóság a felperes versenyjogilag minősülő magatartását nem bírálta, illetve nem is bírálhatta volna el, és a megjelölt Hkt. rendelkezések a versenyhivatali eljárást nem zárták ki, a bíróság megállapította, hogy a felperes hatáskör hiányára hivatkozása nem volt megalapozott.”* – Főv. Bír. 2.K.31586/2004/5.
- Nemzeti és közösségi versenyjog viszonyához hasonló
  - *ne bis in idem* nem zárja ki ugyanazon ügyben a nemzeti, illetve az uniós hatóság egyidejű eljárását, hiszen azok nem ugyanazon jogszabályokat alkalmazzák - *Walt Wilhelm*
  - igazságosság általános követelménye szerint indokolt, hogy a Bizottság figyelembe vegye azon szankciókat, melyeket a tagállami eljárásban már kiszabtak, de az elrettentés az irányadó

Párhuzamosság kiküszöbölése

- Hátrányos: növeli a védekezés és állami eljárás költségeit, kiszámíthatatlanná teszi az állami beavatkozást
- Megállapodás
  - *European Night Services*: versenyjogi kötelezettség szabásnál figyelembe kell venni a szabályozási környezetet is, így szükségtelen a hozzáférési kötelezettség előírása versenyjogi alapon, ha ezt már egy szabályozás biztosítja.
- Összefonódás
  - *Telecom Italia/News TV/Stream*: must-carry kötelezettség az ex-18-as piacon már elérhető
- Erőfölény
  - A szabályozás a domináns visszaélések megelőzésére fókuszál, ezért leginkább ennek kapcsán lehet párhuzamosság
  - A szabályozási jogsértésnek versenyjogi következményei is vannak
  - Versenyjog a hozzáférés biztosításának csak egy további eszköze
    - *Verzion Communications Inc. v. Law Offices of Curtis Trinko, LLP*:
      - a Verizon elégtelen versenytársakkal folytatott együttműködésére nem alapozható az eddigi joggyakorlat alapján antitröszt igény, mert az 1996-os amerikai távközlési törvény a kötelező hozzáférés előírásával biztosítja a hálózati elemekhez való hozzáférést.
      - A Legfelsőbb Bíróság az *Aspen Skiing* ügryhöz hasonló esetekre azonban a jövőben sem zárta ki az antitröszt jog alkalmazhatóságát. (amikor nem szabályozás által már biztosított hozzáférés további lehetővé tételéről van szó)
    - *Vj-126/2007*:
      - nincs szükség az elzárkózás objektív indokainak vizsgálatára, ha nincsenek káros versenyhatások, márpedig ha a szabályozás már biztosítja a hozzáférést, akkor ez kizárt

Párhuzamosság kiküszöbölése

- Kiküszöbölése:
  - Bizottság:
    - párhuzamos eljárást általában nem indít és egy hat hónapos kivárási időt biztosít, hogy az NSZH a felmerült problémát megoldja
  - GVH:
    - Nincs kiváráás
    - arra az időszakra nézve, amelyre a szabályozó hatóság ugyanazon magatartás miatt már szankcionált ismételten nem marasztalt - Vj-69/2005. (hatályon kívül)
    - ha egy másik jogszabály alapján az ágazati szabályozóhatóság is eljárhat (absztraktan), akkor a közérdek nem feltétlenül indokolja a GVH fellépését.
      - Kis terjedelmű piacokon
      - Csekély és távoli fogyasztói érintettség

Ütközés

közösségi versenyjog 1.

- EUMSZ 101. és 102. cikke csak akkor alkalmazható, ha a nemzeti szabályozás terepet hagy a versenynek, amelyet így a vállalkozás autonóm magatartásával korlátoz
- Ha a versenykorlátozó magatartást a nemzeti szabályozás *követelte meg vagy olyan helyzetet idézett elő*, amely kizárta a versenyző magatartás tanúsítását, akkor az EUMSZ 101. és 102. cikke nem alkalmazható. Ebben az esetben ugyanis a versenykorlátozó magatartás nem tudható be a vállalkozás autonóm magatartásának
- a versenykorlátozó hatás kizárólag a nemzeti jogból eredhet
  - Ha a vállalkozás befolyásolta kiskereskedelmi árat a szabályozóhatósági jóváhagyás kérelmezésén keresztül, az árprés korlátozó hatása nem kizárólag a nemzeti jogból ered – *DT* ügy
- Attól, hogy a szabályozóhatóság jóváhagyta az árakat még a vállalkozás felelőssége megáll (price cap), akkor is ha a hatóság figyelemmel volt az EUMSZ. 102. cikkére, mert a Bizottságot ez nem köti

Ütközés

közösségi versenyjog 2.

- *Van-Eyke* négy elemű teszt:
  - egy tagállam akkor fosztja meg az EUMSZ versszabályait hatásosságuktól, ha
    - megkövetel
    - elősegít
    - megerősíti (reprodukálja) ezek hatását, illetve
    - saját jogalkotói hatalmáról lemondva a gazdasági élet szereplőire delegálja az őket érintő döntések meghozatalának felelősségét

Ütközés

közösségi versenyjog 3.

- Fellelés:
  - Közösségi szint
    - Bizottság közvetlenül, a 106. cikk (3) bek. alapján, állami illetve különleges/kizárólagos jogú vállalatok esetében
    - Bizottság EUMSZ 258. cikk szerint az *effet utile* elv alapján
      - 4. cikk (3)., 101/102 cikk együttes olvasata
      - 4. cikk (3): tagállamok az EUMSZ-ből és a Közösségi intézményeinek aktsaiból eredő kötelezettségeik érdekében megteszik a szükséges intézkedéseket

Fúziós rendelet 21. cikk (4) bek.

- Tagállamok megfelelő intézkedéseket fogadhatnak el jogos érdekeik védelmére, ha összeegyeztethető az EU jog általános elveivel (pl. arányosság) és más rendelkezéseivel (pl. letelepedés szabadsága)
- Elismert jogszerű érdek: médiapluralizmus, közbiztonság>ezen körön kívül előzetes bejelentés a Bizottságnak (jogos de nem elismert addig nem alkalmazható)
- Aránytalan jogos érdek vagy nem jogos érdek védelme esetén a Bizottság határozatot fogadhat el a tagállammal szemben

Ütközés

közösségi versenyjog 4.

- Fellelés:
  - Tagállami szint (nemzeti versenyhatóság közösségi versenyjogot alkalmaz)
    - Félretétel:
      - a közösségi jog elsődlegességének elvélből következik, amely minden kötelező (közvetlenül hatályos) közösségi szabályra kiterjed
      - Van-Eyke teszt négyes elemének meg kell felelni
      - Vállalkozás elmarasztalható?
        - » tagállami jogszabály közösségi jog ellenességének következményeit a tagállamnak és nem a vállalkozásnak kell viselnie, amelytől nem várható el, hogy a jogszabály be nem tartása révén kiprovokált bírósági eljárás útján bizonyítja a vonatkozó nemzeti jogszabály közösségi jog ellenességét (*CIF*)
        - » Ha azonban a versenyhatóság deklaráta a tagállami jogszabály közösségi jog ellenességét, akkor az a jövőre nézve már nem vehető figyelembe a vállalkozást a versenyjogi felelősségre vonáshoz szükséges autonómiától megfosztó tényezőként.

Ütközés

nemzeti versenyjog 1.

- Jogszabályi rendelkezéssel való ütközés: a vizsgálándó magatartás egy jogszabályi előírást teljesít
  - Piaci magatartás
    - Autonómia
      - egy magatartás akkor tekinthető piacinak, ha a vállalkozás magatartása elhatározásában, illetőleg kivitelezésében autonómiával (saját döntési, cselekvési önállósággal) bír, így tevékenysége neki betudható, továbbá ha tevékenysége tartalmi jellemzőit és természetét illetően piacnak minősül – Vj-190/2001
      - kizárt valamely magatartás piacivá minősítése, ha az egy állami intézkedés egyenes következménye, hiszen ekkor alapvetően hiányzik a magatartás piaci, gazdasági jellegéhez szükséges vállalati autonómia. *„Ilyen esetben a vállalkozás valójában nem saját, autonóm érdekei, üzleti terveit szerint cselekszik, hanem az állami intézkedés végrehajtójaként”* - Vj-100/2002

Ütközés

nemzeti versenyjog 2.

- Piaci magatartás (folytatás):
  - Piaci természetű magatartás:
    - Ahhoz, hogy egy magatartás piacnak legyen tekinthető az is szükséges, hogy az adott versenyjogilag megragadható és piacon hatást kifejtő magatartás, valamely általánosan érvényesülő üzleti gyakorlatra, üzletpolitikára visszavezethető legyen. Emiatt kivett a versenyjog hatálya alól az a közbeszerzési szerződés, amely állami funkcióhoz kapcsolódó beszerzés feltételeit rögzíti.
    - Önkormányzat
      - » Jogalkotó, hatóság, tulajdonos (pl. Vj-6/2002)

Ütközés

nemzeti versenyjog 3.

- Jogszabályi rendelkezéssel való ütközés: a vizsgálandó magatartás egy jogszabályi előírást teljesít
  - Alkotmányellenesség?
    - Két (vagy több) törvényi rendelkezés esetleges kollíziója folytán előálló értelmezési nehézség azonban magába véve még nem elegendő feltétele az Alkotmányellenesség megállapításának. Az ilyen rendezés alkotmányellenessé csak akkor válik, ha az egyben az Alkotmány valamely rendelkezésének a sérelmével is együtt jár - 35/1991 (VI.20.)
    - a piacgazdaságba, a piac viszonyaiba történő állami beavatkozás alkotmányjogilag nem tiltott, mert a gazdaságpolitikailag semleges Alkotmányból sem a beavatkozás tilalma, sem annak nagysága közvetlenül nem vezethető le. - 21/1994
    - Az állami beavatkozás kritikus nagysága kizárólag elvontan és csak szélső esetekre korlátozottan állapítható meg, vagyis annak alkotmányellenessége csak szűken értelmezhető, és akkor állapítható meg, ha az fogalmilag zárná ki a piacgazdaság létét. Az Alkotmánybíróság a piacgazdaság, a versenyszabadság és más hasonló államcélok alkotmányellenes megsértését csak szélsőséges esetben állapítja meg, ha az állami beavatkozás „fogalmilag és nyilvánvalóan” ellentétes az államcéllal

Ütközés

nemzeti versenyjog 4.

- Közigazgatási aktus által előírt versenysértő magatartás
  - Tpv. 85. §
    - versenyhatóság a verseny szabadságát sértő közigazgatási határozat módosítására, illetve visszavonására szólíthatja fel a közigazgatási szervet. Amennyiben ennek a felszólításnak adott szervezet 30 napon belül nem tesz eleget, akkor a hivatal a megyei bíróság előtt pert kezdeményezhet, kivéve, ha a határozat jogerőre emelkedésétől számítva egy vé már eltelt.